

รายงานผลการไปศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติงานวิจัย ดูงาน ประชุมและสัมมนา ณ ต่างประเทศ

ชื่อ สกุล	นายแพทย์ เอกชัย เพียรศรีวัชรา
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการสำนักอนามัยผู้สูงอายุ
หน่วยงาน	สำนักอนามัยผู้สูงอายุ
การประชุม	Strengthening of Policy on Aging in Asia-Challenges of Aging Societies and Policy Responses
วันที่	29 พฤศจิกายน - 12 ธันวาคม 2558
งบประมาณ	JICA JAPAN
สถานที่	Tokyo International Center, National Institution of Public Health. Japan

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าประชุมจากกลุ่มประเทศอาเซียนสามารถพัฒนานโยบายและแผนยุทธศาสตร์ผู้สูงอายุในประเทศของตน โดยการเรียนรู้ร่วมกันจากประสบการณ์การทำงานของกลุ่มประเทศต่างๆที่เข้าร่วมประชุมในครั้งนี้ รวมถึงเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญในประเทศญี่ปุ่น จากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในการพัฒนานโยบายและการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ผู้สูงอายุ โดยเน้นประเด็นความสำเร็จและความท้าทายในการดำเนินงานของประเทศญี่ปุ่นจนเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุระดับสุดยอดในปัจจุบัน ตลอดจนลงพื้นที่จริงในกรุงโตเกียว และจังหวัดใกล้เคียง เพื่อศึกษาการทำงานขององค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ

ผลการประชุม

เรียนรู้นโยบายผู้สูงอายุของประเทศญี่ปุ่น ตั้งแต่เริ่มมีหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จนถึงปัจจุบันมีระบบบำนาญและระบบประกันการดูแลระยะยาว การเปลี่ยนแปลงของระบบบริการแบบ Social Hospitalization เป็นระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยภาคเอกชน ในชุมชนและที่บ้าน ความก้าวหน้าของการศึกษาวิจัยด้านเวชศาสตร์ผู้สูงอายุที่เน้นการป้องกันการหกล้ม และสมองเสื่อม การพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับระบบการดูแลแบบผสมผสานในชุมชนที่เน้นสมาชิกครอบครัว คนในชุมชน และผู้ดูแลผู้สูงอายุ

มีการลงพื้นที่เพื่อศึกษาระบบการดูแลผู้สูงอายุแบบผสมผสานในชุมชนที่เป็นต้นแบบที่เมืองคาวาโกเอะ มีชมรมผู้สูงอายุ Silver Human Resource Center ที่มีสมาชิกผู้สูงอายุเป็นจิตอาสาทำงานสาธารณะประโยชน์ในชุมชน สถานดูแลผู้สูงอายุอย่างครบวงจรในชุมชน ที่มีตั้งแต่ Day Care, Day Service, Short Stay และบ้านพักสำหรับผู้สูงอายุสมองเสื่อม

ที่กรุงโตเกียว ชมการดำเนินงานของภาคเอกชนในการดูแลผู้สูงอายุโดยโรงพยาบาลกาซาด และโคโกะ หน่วยงานของเอกชนที่มีบริการให้เช่าและจำหน่ายอุปกรณ์ช่วยเหลือในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ ภายใต้สิทธิประโยชน์ระบบประกันการดูแลระยะยาว

ประโยชน์จากการประชุม

เรียนรู้บทเรียนจากประเทศญี่ปุ่นและประเทศในอาเซียนดังต่อไปนี้

1. การถ่ายทอดนโยบายผู้สูงอายุตั้งแต่ระดับประเทศจนถึงระดับท้องถิ่น และมีกลไกการขับเคลื่อนที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการสร้างความตระหนักของทุกภาคส่วนในสังคมต่อการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และผลกระทบต่อประเทศในอนาคต ส่งผลต่อความสำเร็จในการเตรียมความพร้อมและการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

ผลกระทบต่อประเทศในอนาคต ส่งผลต่อความสำเร็จในการเตรียมความพร้อมและการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

2. รูปแบบการดูแลแบบผสมผสานโดยชุมชนในประเทศญี่ปุ่นเป็นตัวอย่างที่ประเทศในอาเซียนสามารถนำมาปรับใช้ในประเทศตน ภายใต้สถานการณ์ที่มีงบประมาณและบุคลากรจำกัด
3. หัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในญี่ปุ่นอย่างยิ่งย่น คือการกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและมีศักยภาพในการบริหารจัดการด้วยตนเอง มีระบบฐานข้อมูลสามารถวิเคราะห์ วางแผนการทำงานร่วมกับชุมชน ภายใต้การสนับสนุนจากภาครัฐ เอกชนและเครือข่าย และมีระบบกำกับติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ
4. ตัวอย่างความสำเร็จจากประเทศอื่นๆ ได้แก่ ความเข้มแข็งของชมรมผู้สูงอายุในประเทศศรีลังกา การดูแลที่บ้านและชุมชน โดยชุมชนและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศอินโดนีเซีย บริการดูแลผู้สูงอายุโดยภาครัฐและเอกชนที่หลากหลายของประเทศมาเลเซีย และ Intergeneration self-help club ที่ทุกกลุ่มวัยมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชนของประเทศเวียดนาม

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

- 1) สร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการส่งเสริมดูแลสุขภาพผู้สูงอายุอย่างบูรณาการ โดยผสมผสานระบบบริการสุขภาพ การดูแลระยะยาว preventive LTC การดูแลระยะสุดท้าย การปรับปรุงที่พักอาศัย และการสนับสนุนการดำรงชีวิตประจำวัน เพื่อให้ผู้สูงอายุทุกกลุ่มสามารถดำรงชีวิตที่บ้านตนเอง ภายใต้การดูแลของครอบครัวและชุมชนอย่างมีคุณภาพ
- 2) พัฒนามาตรฐานวิชาการด้านการส่งเสริมสุขภาพ และ preventive LTC โดยเฉพาะการป้องกันสมองเสื่อม การหกล้ม สร้างความตระหนักแก่ประชาชนให้มีความรู้เพื่อป้องกันหรือดูแลตนเองและครอบครัวเพื่อลดความรุนแรงของภาวะเสื่อมที่เกิดจากความชรา โดยผ่านกลไกกิจกรรมของชมรม โรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นต้น
- 3) พัฒนาศักยภาพอาสาสมัคร ผู้ดูแลผู้สูงอายุ (care giver) และ care manager ให้มีจำนวนและคุณภาพเพียงพอต่อผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นในอนาคต โดยมีมาตรการจูงใจบุคลากรเหล่านี้ให้ทำงานในชุมชนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยคำนึงถึงความก้าวหน้าของอาชีพ และรายได้ ให้เหมาะสมกับสังคมในเขตชนบทและในเขตเมืองซึ่งมีบริบทที่แตกต่างกัน